

Občanský zákoník a spolky

V únoru se uskutečnily dva semináře o novém občanském zákoníku (NOZ), tedy o té části zákona, která se týká právnických osob. První seminář pořádalo Národní informační a poradenské centrum pro kulturu (NIPOS) a byl nazván NOZ a jeho dopady na subjekty působící v oblasti kultury, druhý pořádal Institut umění – Divadelní ústav pod názvem Transformace právní formy občanských sdružení a další změny vyvolané přijetím nového občanského zákoníku (NOZ). Oba byly určeny nejen subjektům z oblasti kulturní sféry a o oba semináře byl poměrně veliký zájem. A nebylo divu. Informací bylo v tomto směru poměrně málo, a některé se od sebe diametrálně lišily.

Seminář připravený NIPOS vedla JUDr. Lenka Deverová, která se ve své praxi věnuje oblasti občanského práva, včetně rodinného a obchodního práva, především pak nadačnímu a spolkovému právu. V současné době se zaměřuje zejména na oblast aplikace nového občanského zákoníku do činnosti právnických osob, zejména na oblast transformací jednotlivých právních forem. Od roku 1997 byla členkou Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (www.vlada.cz). V současné době působí ve Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (více na: www.deverova.cz). Z jejího semináře vybíráme několik poznámek, které se budou hodit především občanským sdružením.

Občanské sdružení je automaticky spolkem

Občanská sdružení jsou od 1. 1. 2014 podřízena režimu občanského zákoníku, a to obecně úpravě právnických osob a úpravě korporací §210–213 a spolků §214–302. Podle §3045 jsou stávající občanská sdružení od 1. 1. 2014 považována za spolky podle občanského zákoníku.

K tomu, aby bylo občanské sdružení považováno za spolek, **nemusí nic dělat**. Není tedy možné hovořit o tom, že se občanská sdružení transformují na spolky, protože se nejedná o rozhodování o změně právní formy, ale o automatické pojetí sdružení jako spolku.

Spolky registruje rejstříkový soud

Dosud vedené údaje o občanských sdruženích v příslušných evidencích ministerstva vnitra podle zákona č. 83/1990 Sb. a zákona č. 116/1985 Sb. se dnem 1. ledna 2014 považují za spolkový rejstřík, vedený rejstříkovými soudy.

Ministerstvo vnitra předalo do 31. ledna 2014 v elektronické podobě údaje o právnických osobách v rozsahu stanoveném zákonem a do 31. března 2014 by mělo předat příslušným rejstříkovým soudům spisy zmíněných právnických osob (lhůty k předání jsou stanoveny zákonem č. 304/2013 Sb.).

Prvotní zápis je pořízen převodem

Co to pro spolek znamená? Pouze to, že prvotní zápis byl pořízen převodem. Současný zákon ovšem vyžaduje údajů víc. Ty musíte do rejstříku doplnit. Respektive, máte na doplnění těchto údajů, případně přizpůsobení stanov v bodech, které odporují NOZ do tří let od data 1. ledna 2014. Do dvou let od tohoto data pak musíte uvést do souladu s požadavky NOZ název spolku.

Jenže tato skutečnost má háček a JUDr. Deverová doporučila tyto skutečnosti doplnit do rejstříkového zápisu co nejdříve, protože teprve s kompletním výpisem z rejstříku je možné žádat o peníze z veřejných zdrojů. „Lze doporučit, aby své údaje v rejstříku doplnily co nejdříve. Pro jejich kredibilitu ve vztahu k poskytovatelům dotací a dárcům bude jistě důležité, aby o nich byly dostupné do spolkového rejstříku zapisované údaje zejména údaje o účelu a o statutárním orgánu.“

Zapsání dalších údajů co nejdříve

Povinně se do spolkového rejstříku zapisují: účel spolku, název statutárního orgánu, počet jeho členů, identifikace členů statutárního orgánu, uvedení způsobu jednání za právnickou osobu, den vzniku a zániku funkce, obdobné údaje o kontrolním orgánu, je-li zřízen, předmět vedlejší činnosti, je-li provozována, název nejvyššího orgánu a název, sídlo a identifikační číslo všech jeho pobočných spolků, jsou-li zřízeny.

Rejstříkové řízení

Od 1. ledna 2014 je nutné podávat návrhy na zápis, změnu zapsaných údajů či jejich výmaz ve spolkovém rejstříku k místně příslušnému rejstříkovému soudu (viz § 75 zákona č. 304/2013 Sb.). Tím je krajský soud, v jehož obvodu je obecný soud osoby, jíž se zápis ve veřejném rejstříku týká. V případě pobočného spolku je příslušný soud, v jehož obvodu je rejstříkový soud hlavního spolku. Návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí (§ 226 odst. 2 NOZ). Dle § 26 odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb. návrh na zápis ve věcech pobočného spolku podává spolek.

Návrh na zápis lze podat pouze na formuláři, který najdete na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti (<https://or.justice.cz/ias/tangle/iform>). Návrh musí být doložen listinami o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem. Čímž je myšlen například zápis z valné hromady případně výkonného výboru. Osoby, které budete zapisovat, musí doložit čestné prohlášení, že splňují podmínky pro zvolenou funkci. Je nutné doložit také jejich souhlas se zápisem v rejstříku a jejich podpis na souhlasu musí být ověřen. Souhlas může mít tuto formu: Já níže podepsaný, rodné číslo, bydliště, datum narození souhlasím s... U zapsání místa působení je třeba doložit výpis z katastru nemovitostí s ověřeným podpisem na souhlasu pronajímatele, že můžete na adresu jeho nemovitosti spolek zapsat. Samozřejmě, že je možné požádat o zápis dle stávajících stanov, ale dejte dobrý pozor, abyste ve stanovách měli všechny potřebné údaje.

Návrh lze podat v listinné nebo elektronické podobě. Podpis na návrhu na zápis v listinné podobě musí být úředně ověřen.

řen. Návrh na zápis v elektronické podobě musí být podepsán uznávaným elektronickým podpisem podle zákona upravujícího elektronický podpis nebo zaslán prostřednictvím datové schránky osoby, jež návrh na zápis podává. Ať už je návrh podáván v listinné, nebo v elektronické podobě, musí být vždy vyplněn elektronicky na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti (§ 17 odst. 1 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.) viz odkaz výše.

Soudní řízení je zpoplatněno. V případě zápisu dodatečných informací pro spolek je to 1 000 Kč za jedno podání. Na jednom podání můžete doplnit všechny potřebné informace, ale pozor na úplnost.

Pamatujte si, že vám zaměstnanci rejstříkového soudu neporadí, nesmějí, je zbytečné na úřad volat. Lhůta pro zápis je pět dní ale zápis může být odmítnut.

Nakonec několik poznámek

Do 1. 1. 2017 platí přechodná ustanovení. Nutně se musí transformovat bývalá občanská sdružení, která nenaplníují znaky spolku.

Není pravdivá informace, že spolek nemůže poskytovat služby jiným subjektům. Může, ale nesmí kalkulovat zisk za provedenou službu v hlavní činnosti spolku a vyplácet si za tuto činnost mzdu. Důležité je, aby byla hlavní činnost uvedena ve stanovách a nebyla prostředkem výdělků.

Změnit právní formu budou muset ta sdružení založená podle zákona č.83/1990 Sb., která nesplňují základní charakteristiku spolku, tj. nemají fungující členskou samosprávu. Transformovat se budou zejména sdružení (spolky), jejichž členové jsou v převažující míře současně zaměstnanci sdružení. V takovém případě není možné z podstaty existujících pracovně právních vztahů, aby fungovala spolková samospráva a spolková forma zde ani nemá své opodstatnění. Důvodem k transformaci však není to, že sdružení s fungující členskou strukturou poskytovalo a nadále poskytuje služby veřejnosti. Oním společným zájmem členů, který je vlastní podstatou spolku, může být i poskytování veřejné služby navenek, např. i poskytování sociální služby nebo vzdělávání, aniž by příjemci služby museli být členové spolku.

Z ustanovení §3041 vyplývá, že dnem účinnosti občanského zákoníku pozbyvají platnosti ustanovení stanov, která odporují kogentním ustanovením (*Kogentní právní norma*

je taková právní norma, u níž není možné se odchýlit od její dispozice.) občanského zákoníku. Co to v praxi znamená pro sdružení? Toto ustanovení se dotýká ve vztahu ke stanovám sdružení (spolků) zejména úpravy rozhodování kolektivních orgánů a ustanovení o zániku sdružení.

Rada sdružení upravuje rozhodování svých nejvyšších orgánů tak, že jsou usnášeníschopné při nižší než poloviční účasti všech členů. Podle kogentního ustanovení §156 OZ je kolektivní orgán schopen se usnášet za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů. Dnem 1. 1. 2014 pozbyla platnosti ustanovení stanov upravující nižší usnášeníschopnost kolektivních orgánů sdružení – členských schůzí – než nadpoloviční většinou členů a rozhodnutí je nutné přijímat v souladu s §156 OZ. Co ale mají dělat ta sdružení, u nichž se nadpoloviční většina členů nesejde? Pokud nemají ve stanovách ustanovení o postupu v případě, že se nesejde usnášeníschopná většina, budou postupovat podle §257 OZ. Statutární orgán nebo ten, kdo svolal původní jednání, svolá novou pozvánkou ve lhůtě 15 dnů od předchozího zasedání členské schůze náhradní zasedání s totožným programem. Náhradní zasedání se musí konat nejpozději do šesti týdnů ode dne, na který bylo svoláno původní zasedání. Náhradní zasedání je usnášeníschopné a rozhoduje nadpoloviční většinou zúčastněných.

Druhým nejčastějším ustanovením stanov sdružení, které pozbylo platnosti, je ustanovení o tom, že sdružení zaniká dobrovolným rozpuštěním z rozhodnutí členů. Pokud chce nyní spolek ukončit svou činnost, může členská schůze nebo jiný k tomu stanovami určený orgán pouze rozhodnout o zrušení spolku s likvidací a k zániku dochází až po řádně provedené likvidaci rozhodnutím rejstříkového soudu o výmazu spolku z rejstříku spolků.

NOZ se nedotýká příspěvkových organizací. Obecně prospěšné společnosti, které vznikly do 31. 12. 2013, mohou fungovat dále podle zákona 248/1995 Sb. do doby, než zanikne poslední o. p. s. v České republice. Nové však vznikat nemohou.

Podle NOZ mohou nadace a nadační fondy podnikat.

převzato z časopisu **Amatérská scéna**
(na semináři JUDr. Lenky Deverové, pořádaném NIPOS
4. 2. 2014 zaznamenal Michal Drtina)

Poděkování

Rád bych poděkoval všem, kteří mi pomáhají obohacovat moji historickou hudební kroniku známých osobností např. J. Fučík, P. Oberthor, J. Labský, J. Potužník, A. Mach, A. Čuma, F. Voborský, J. Mottl, J. Jankovec, J. Stelibský, V. Kyrál, E. Kaplánek, J. Vostrčil, J. Čermák a mnoho dalších, která dnes čítá na 2060 jmen dirigentů, kapelníků, hudebních skladatelů a dalších osobností z hudebního světa.

Miroslav Keleman,
kronikář české dechové hudby, Chrast u Chrudimi

ZUŠ Gustava Mahlera Humpolec
vás zve na

V. ročník setkání dechových hudeb
Pocta Gustavu Mahlerovi

28. 6. Kaliště u Humpolce 14.00 hod.

Účinkují: **DOM ZUŠ G. Mahlera Humpolec**
a **DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem**

Spolky dle nového občanského zákoníku

Spolek je v zákoně vymezen v zásadě jeho základními znaky, jimiž jsou např. samospráva, dobrovolnost členství, oddělení majetkových sfér spolku a jeho členů atd. Ve výsledku vzniká modelová právnická osoba korporátního typu, a to dnem zápisu do veřejného rejstříku. Novela stanoví 30denní lhůtu od podání návrhu na zápis, a nebude-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do veřejného rejstříku třicátým dnem od podání návrhu.

Zákon rozděluje činnosti spolků na hlavní a vedlejší. Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Přitom bude možné spolek založit pouze k prosazování subjektivních zájmů jeho členů, tudíž nemusí být nutně založen za účelem objektivního prosazování obecné či veřejné prospěšnosti. Hospodářská nebo jiná podnikatelská činnost tak bude pouze činností vedlejší a může být vykonávána jen za účelem podpory vlastní spolkové činnosti.

V případě založení spolku za účelem veřejné prospěšnosti, pokud svou činností spolek bude přispívat k dosahování obecného blaha, zakotvuje občanský zákoník právo při splnění zákonem stanovených podmínek na zápis statusu veřejné prospěšnosti činnosti dotčeného spolku do veřejného rejstříku. Jenže potíží je v tom, že nový občanský zákoník dostatečně nedefinuje, jaká činnost je veřejně prospěšnou (pouze § 146), a dokonce zrušuje zákon 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ze kterého by se v dané situaci mohlo vycházet.

Obecná úprava spolku dle občanského zákoníku

Dle § 214 alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm. Spolek může mít i svazovou povahu. Dle § 215 nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho. Z pohledu účasti spolků ve výběrových řízeních je třeba zdůraznit § 215, odst. 2, dle kterého členové spolku neručí za jeho dluhy. V obecných ustanoveních se dále dozvíme, že název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“.

Výše zmíněná hlavní činnost spolku je rozebrána v § 217, dle kterého může být touto činností jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Hlavní činností pak za žádných okolností nemůže být podnikání nebo jiná výdělečná činnost, tyto činnosti ovšem zakázány nejsou a jsou umožněny v rámci takzvaných vedlejších činností. Jejich účel musí být v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku a zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

Založení spolku a jeho stanovy

Založení spolku je upraveno v § 218, dle kterého zakladatelé založí spolek, shodnou-li se na obsahu Stanov, které musí obsahovat alespoň

- a) název a sídlo spolku,
- b) účel spolku,
- c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat
- d) určení statutárního orgánu.

Stanovy mohou založit pobočný spolek jako organizační jednotku spolku, nebo určit, jakým způsobem se pobočný spolek zakládá a který orgán rozhoduje o založení, zrušení nebo přeměně pobočného spolku. Zákon dovoluje založit členství různého druhu s tím, že stanovy musí jasně specifikovat, jaká práva a povinnosti se k jednotlivým druhům členství budou vztahovat. V praxi se bude pravděpodobně nejčastěji jednat o čestná členství, která patrně nebudou spojena s povinností hradit členské poplatky. Dle § 221 musí být stanovy uloženy

v úplném znění v sídle spolku. Dle § 222, odst. 1, lze spolek založit i usnesením ustavující schůze tvořícího se spolku.

Ustavující schůze

Za zajímavé lze považovat ustanovení § 223, dle kterého se každý účastník zakládající schůze zapíše do prezenční listiny, kde jeho podpis ověří svolavatel. Platí, že osoby zapsané v listině přítomných podaly řádnou přihlášku do spolku. Ustavující schůzi zahájí svolavatel nebo osoba jím pověřená. Sdělí ustavující schůzi počet přítomných a seznámí ji s jednáními, která svolavatel v zájmu spolku již učinil. Dále navrhne ustavující schůzi pravidla pro její jednání a volbu předsedajícího i případných dalších činovníků. Ustavující schůze volí členy těch orgánů, které podle určení zákona a stanov zvolit má. Ustavující schůze přijímá usnesení většinou hlasů přítomných v době hlasování. Kdo hlasoval proti přijetí návrhu stanov, může od přihlášky do spolku odstoupit. O tom musí být učiněn záznam v listině přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, kdo záznam učinil. Stanovy lze schválit tehdy, účastní-li se této schůze alespoň tři osoby.

Vznik spolku

Dle § 226, odst. 1, spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Návrh na zápis spolku do veřejného rejstříku podávají zakladatelé, nebo osoba určená ustavující schůzí. Není-li spolek do veřejného rejstříku zapsán do třiceti dnů od podání návrhu na zápis a není-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do veřejného rejstříku třicátým dnem od podání návrhu. V § 227 je řešena situace pro případy, kdy spolek pokračuje v činnosti i poté, co byl jeho zápis do veřejného rejstříku odmítnut. Pro tyto případy se použijí ustanovení o společnosti.

Pobočný spolek

Dle § 228, odst. 1, se právní osobnost pobočného spolku odvozuje od právní osobnosti hlavního spolku. Pobočný spolek může mít práva a povinnosti a nabývat je v rozsahu určeném stanovami hlavního spolku a zapsaném ve veřejném rejstříku. Název pobočného spolku musí obsahovat příznačný

prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku. Také pobočný spolek vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Návrh na zápis pobočného spolku do veřejného rejstříku podává hlavní spolek. I v tomto případě platí po uplynutí 30denní lhůty fikce souhlasu. Z právních jednání pobočného spolku vzniklých přede dnem jeho zápisu do veřejného rejstříku je hlavní spolek oprávněn a zavázán společně a nerozdílně s pobočným spolkem. Ode dne zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku v rozsahu určeném stanovami. Dle § 230 se spolu se zrušením hlavního spolku zrušuje i pobočný spolek, přičemž platí, že hlavní spolek nezanikne dříve, než zaniknou všechny pobočné spolky. Podle § 231 nabytím statusu veřejné prospěšnosti pro hlavní spolek nabývají tento status i pobočné spolky. Vzdá-li se hlavní spolek statusu veřejné prospěšnosti, nebo je-li mu odejmut, pozbývají jej i pobočné spolky.

Členství

Neurčí-li stanovy jinak, váže se členství ve spolku na osobu člena a nepřechází na jeho právního nástupce. Je-li členem spolku právnická osoba, zastupuje ji statutární orgán, ledaže právnická osoba určí jiného zástupce. Po vzniku spolku může členství v něm vzniknout přijetím za člena nebo jiným způsobem určeným stanovami. Od okamžiku získání členství je člen vázán stanovami spolku. O přijetí za člena rozhoduje orgán určený stanovami, jinak nejvyšší orgán spolku.

Dle § 234 se má se za to, že vznikem členství v pobočném spolku vzniká i členství v hlavním spolku, což platí i o zániku členství. Stanovy mohou určit výši a splatnost členského příspěvku nebo určí, který orgán a jakým způsobem toto stanovuje.

Vede-li spolek seznam členů, stanovy určí, jakým způsobem provádí v seznamu členů zápisy a výmazy týkající se členství osob ve spolku. Stanovy dále určí, jak bude seznam členů zpřístupněn, anebo že zpřístupněn nebude. Každý člen, a to i bývalý, má ze zákona právo na svou žádost obdržet od spolku na jeho náklady potvrzení s výpisem ze seznamu členů obsahující údaje o své osobě, popřípadě potvrzení, že tyto údaje byly vymazány. Namísto zemřelého člena může o potvrzení požádat jeho manžel, dítě nebo rodič, a není-li žádný z nich, může o vydání potvrzení žádat jiná osoba blízká nebo dědic, prokážou-li zájem hodný právní ochrany. Seznam členů může být uveřejněn se souhlasem všech členů, kteří jsou v něm zapsáni; při uveřejnění neúplného seznamu členů musí být z něho patrné, že je neúplný.

Zánik členství upravuje § 237 tak, že členství ve spolku zaniká vystoupením, vyloučením, nebo dalšími způsoby uvedenými ve stanovách nebo v zákoně. V zákoně jsou předvíhány mimo jiné situace, kdy člen nezaplátí členský příspěvek ani v přiměřené lhůtě určené spolkem dodatečně ve výzvě k zaplacení, ačkoli byl na tento následek ve výzvě upozorněn. Členství zanikne taktéž smrtí člena.

Vyloučení člena je pro případ, že stanovy nestanoví jinak, upraveno v § 239, dle kterého může spolek vyloučit člena, který závažně porušil povinnost vyplývající z členství a v přiměřené lhůtě nápravu nezjednal ani po výzvě spolku. Výzva se nevyžaduje, nelze-li porušení povinnosti odčinit nebo způsobilo-li spolku zvlášť závažnou újmu. Rozhodnutí o vyloučení se doručí vyloučenému členu. Neurčí-li stanovy jiný orgán, rozhoduje o vyloučení člena statutární orgán a návrh na vyloučení může podat v písemné formě kterýkoli člen. V návrhu se

uvedou okolnosti osvědčující důvod pro vyloučení. Člen, proti kterému návrh směřuje, musí mít příležitost se s návrhem na vyloučení seznámit, žádat o jeho vysvětlení a uvést i doložit vše, co mu je k prospěchu.

Člen taktéž může do patnácti dnů od doručení rozhodnutí v písemné formě navrhnout, aby rozhodnutí o jeho vyloučení přezkoumala rozhodčí komise, ledaže stanovy určí jiný orgán. Dle zákona je možno vyloučení podrobit soudnímu přezkumu. Návrh k soudu musí být podán do 3 měsíců od doručení konečného rozhodnutí spolku o vyloučení. Nebylo-li mu rozhodnutí doručeno, může člen v rámci subjektivní lhůty návrh podat do tří měsíců ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejdéle však v rámci objektivní lhůty do jednoho roku ode dne, kdy byl po vydání rozhodnutí zánik jeho členství vyloučením zapsán do seznamu členů. Uplynutím lhůt majících prekluzivní* charakter právo zaniká. (*zánik práva jeho neuplatněním ve stanovené lhůtě)

Organizace spolku

Dle § 243 jsou orgány spolku statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise, rozhodčí komise a další orgány určené ve stanovách. Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze. Statutární orgán může být jak kolektivní, tak individuální. Neurčí-li stanovy jinak, volí a odvolává členy statutárního orgánu nejvyšší orgán spolku. Na usnesení členské schůze nebo jiného orgánu, které se přiči dobrým mravům, nebo mění stanovy tak, že jejich obsah odporuje donucujícím ustanovením zákona, se hledí, jako by nebylo přijato. To platí i v případě, že bylo přijato usnesení v záležitosti, o které tento orgán nemá působnost rozhodnout.

Neurčí-li stanovy funkční období členů volených orgánů spolku, je toto období pětileté a členové volených orgánů spolku, jejichž počet neklesl pod polovinu, mohou kooptovat náhradní členy do nejbližšího zasedání orgánu příslušného k volbě. Pro svolání, zasedání a rozhodování kolektivních orgánů spolku se použijí § 156 a § 159 odst. 2 občanského zákoníku. Obecná ustanovení věnující se orgánům právnické osoby jsou zakotvena v rozmezí § 151–160 občanského zákoníku.

§ 156

(1) Je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

(2) Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Rozdělení působnosti nezbavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.

§ 159

(2) Člen voleného orgánu vykonává funkci osobně; to však nebrání tomu, aby člen zmocnil pro jednotlivý případ jiného člena téhož orgánu, aby za něho při jeho neúčasti hlasoval.

Pokračování příště

**z materiálu zveřejněném na www.esfcr.cz
Evropského sociálního fondu v ČR
vybral Michal Drtina**

Spolky dle nového občanského zákoníku

pokračování z minulého čísla

Nejvyšší orgán spolku

Stanovy určí, který orgán je nejvyšším orgánem spolku. Do jeho působnosti zpravidla náleží určit hlavní zaměření činnosti spolku, rozhodovat o změně stanov, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů nebo rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně. Je-li podle stanov statutární orgán spolku i jeho nejvyšším orgánem a není-li s to vykonávat působnost po dobu delší než jeden měsíc, může alespoň pětina členů spolku svolat shromáždění všech členů spolku, na něž přejde působnost nejvyššího orgánu spolku, pokud stanovy nestanoví jinak. Obvykle je nejvyšším orgánem spolku členská schůze.

Členskou schůzi svolává k zasedání statutární orgán spolku nejméně jedenkrát do roka. Statutární orgán spolku svolá zasedání členské schůze z podnětu alespoň třetiny členů spolku nebo kontrolního orgánu spolku. Nesvolá-li statutární orgán spolku zasedání členské schůze do třiceti dnů od doručení podnětu, může ten, kdo podnět podal, svolat zasedání členské schůze na náklady spolku sám.

Zasedání členské schůze se svolá vhodným způsobem ve lhůtě určené stanovami, jinak nejméně třicet dnů před jeho konáním. Z pozvánky musí být zřejmé místo, čas a pořad zasedání, přičemž se mají zhodnotit reálné možnosti všech členů spolku tak, aby byli co možná nejméně omezováni. Kdo zasedání svolal, může je odvolat nebo odložit stejným způsobem, jakým bylo svoláno. Stane-li se tak méně než týden před oznámeným datem zasedání, nahradí spolek členům, kteří se na zasedání dostavili podle pozvánky, účelně vynaložené náklady.

Každý člen je oprávněn účastnit se zasedání a požadovat i dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku, vztahuje-li se požadované vysvětlení k předmětu zasedání členské schůze. Požaduje-li člen na zasedání sdělení o skutečnostech, které zákon uveřejnit zakazuje nebo jejichž prozrazení by spolku způsobilo vážnou újmu, nelze mu je poskytnout.

Členská schůze je schopna usnášet se za účasti většiny členů spolku. Usnesení přijímá většinou hlasů členů přítomných v době usnášení, přičemž každý člen má jeden hlas. Určité druhy členství mohou ovšem inkorporovat jen hlas poradní.

Kdo zasedání zahájí, ověří, zda je členská schůze schopna se usnášet. Poté zajistí volbu předsedy zasedání a případně i dalších činovníků, vyžadují-li jejich volbu stanovy. Předseda vede zasedání tak, jak byl jeho pořad ohlášen, ledaže se členská schůze usnese na předčasném ukončení zasedání. Záležitost, která nebyla zařazena na pořad zasedání při jeho ohlášení, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech členů spolku oprávněných o ní hlasovat.

Statutární orgán spolku zajistí vyhotovení zápisu ze zasedání do třiceti dnů od jejího ukončení. Není-li to možné, vyhotoví zápis ten, kdo zasedání předsedal nebo koho tím pověřila členská schůze. Ze zápisu musí být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdy se konalo, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, jaké případné další činovníky členská schůze zvolila, jaká usnesení přijala a kdy byl zápis vyhotoven. Každý člen spolku může nahlížet do

zápisů ze zasedání za podmínek určených stanovami. Neurčí-li stanovy jinak, lze toto právo vykonat v sídle spolku.

Není-li členská schůze na svém zasedání schopna usnášet se, může statutární orgán nebo ten, kdo původně zasedání svolal, svolat novou pozvánkou ve lhůtě patnácti dnů od předchozího zasedání členskou schůzi na náhradní zasedání. Z pozvánky musí být zřejmé, že se jedná o náhradní zasedání členské schůze. Náhradní zasedání členské schůze se musí konat nejpozději do šesti týdnů ode dne, na který bylo zasedání členské schůze předtím svoláno. Na náhradním zasedání může členská schůze jednat jen o záležitostech zařazených na pořad předchozího zasedání. Usnesení může přijmout za účasti libovolného počtu členů, ledaže stanovy určí něco jiného.

Dílčí členské schůze a shromáždění delegátů

Stanovy taktéž mohou určit, že se zasedání členské schůze bude konat formou dílčích členských schůzí, případně též, o kterých záležitostech tímto způsobem rozhodnout nelze. Připustí-li stanovy zasedání dílčích členských schůzí, určí rovněž období, v němž se všechna zasedání musí konat. Pro schopnost usnášet se a pro přijímání usnesení se zúčastnění členové a odevzdané hlasy počítají.

Dle § 256 stanovy mohou určit, že působnost členské schůze plní shromáždění delegátů. Každý delegát v tomto případě musí být volen stejným počtem hlasů. Není-li to dobře možné, mohou stanovy určit pro volbu delegátů rozumnou odchylku.

Neplatnost rozhodnutí orgánu spolku

Dle § 258 každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami, pokud se neplatnosti nelze dovolat u orgánů spolku. Toto právo zaniká do tří měsíců ode dne, kdy se návrhovač o rozhodnutí dozvěděl nebo mohl dozvědět, avšak nejpozději do jednoho roku od přijetí rozhodnutí. Soud neplatnost vysloví jen tehdy, pokud rozhodnutí učiněné v rozporu se stanovami mělo závažné následky a pokud nebudou narušena práva třetích osob nabytá v dobré víře.

Kontrolní komise

Úprava kontrolní komise začíná u § 262, dle kterého komise musí mít minimálně tři členy. Komise nesmí být jmenována statutárním orgánem a ani členství v komisi a statutárním orgánu není slučitelné. Člen komise se nemůže stát likvidátorem. Kontrolní komise dohlíží, zda jsou záležitosti spolku řádně vedeny a vykonává-li spolek činnost v souladu se stanovami a právními předpisy. Tuto pravomoc mohou rozšířit stanovy. V rozsahu působnosti kontrolní komise může její pověřený člen nahlížet do dokladů spolku a požadovat od členů dalších orgánů spolku nebo od jeho zaměstnanců vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

Rozhodčí komise

Podle § 265 může být v rámci spolku zřízena rozhodčí komise, která rozhoduje sporné záležitosti náležející do spolkové samosprávy v rozsahu určeném stanovami. Nejčastěji bude tato komise přezkoumávat rozhodnutí o vyloučení člena. Zákonem je pro jednotlivé případy zakázána podjatost členů této komise.

Zrušení spolku likvidací

Soud zruší spolek s likvidací na návrh osoby mající na tomto oprávněný zájem. Může tak učinit i bez návrhu v případě, že spolek, ač byl na to soudem upozorněn, vyvíjí činnost zakázanou v § 145, dle kterého se zakazuje založení právnické osoby, jejímž účelem je porušení práva nebo dosažení nějakého cíle nezákonným způsobem, zejména je-li jejím účelem, nebo organizování ozbrojených složek. Bez návrhu dále soud může zrušit spolek, který vyvíjí činnost v rozporu s § 217, který podnikání povoluje jen jako vedlejší činnost, nebo který nutí třetí osoby k členství ve spolku, k účasti na jeho činnosti nebo k jeho podpoře, nebo brání členům ze spolku vystoupit.

Dle § 269 při zrušení spolku s likvidací sestaví likvidátor soupis jmění a zpřístupní jej v sídle spolku všem členům. Likvidátor také vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému členu, který o to požádá. Soud může likvidátorem jmenovat jakéhokoli člena statutárního výboru i bez jeho souhlasu. Ten pouze může ze závažných důvodů požádat soud o zproštění funkce.

Likvidátor zpeněží likvidační podstatu pouze v tom rozsahu, v jakém to je pro splnění dluhů spolku nezbytné, a naloží s likvidačním zůstatkem podle stanov. Určí-li stanovy spolku se statusem veřejné prospěšnosti, že má být likvidační zůstatek použit k jiným než veřejně prospěšným cílům, nepřihlédně se k tomu. V takovémto případě se majetek nabídně spolku s podobným účelem, a pokud takový spolek není, tak obci. Pokud obec majetek odmítne, ze zákona ho získává kraj dle sídla spolku. Obdržel-li spolek účelově vázané plnění z veřejného rozpočtu, ustanovení § 272 upravující výše popsané se nepoužije a likvidátor naloží s příslušnou částí likvidačního zůstatku podle rozhodnutí příslušného orgánu, což je z našeho hlediska pozitivní.

Fúze spolků

Dle § 274 mohou spolky uzavírat smlouvu o fúzi jako smlouvu o sloučení spolků, nebo jako smlouvu o splynutí spolků. Spolky je třeba řádně identifikovat a ze smlouvy musí vyplynout, který ze spolků je zanikající a který nástupnický. Taktéž musí být zřejmý rozhodný den. Společně s návrhem smlouvy o fúzi vyhotoví členové statutárních orgánů zúčastněných spolků i zprávu vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze. Tuto zprávu lze vyhotovit i jako společnou pro všechny zúčastněné spolky. Jediným případem, kdy se vyhotovit nemusí, bude, pokud všichni členové všech spolků budou zároveň i členy statutárních orgánů nebo pokud k nevyhotovení zprávy dají všichni souhlas.

Zasedání členské schůze, kterému bude návrh smlouvy o fúzi předložen ke schválení, musí ten, kdo je svolává, ohlásit nejméně třicet dnů před jeho konáním. V této lhůtě musí být zpřístupněny všem členům návrh smlouvy o fúzi, stanovy nástupnického spolku, výkaz majetku a závazků všech zúčastněných spolků ne starší než šest měsíců a zpráva vysvětlující hospodářské i právní důvody a důsledky fúze, je-li její vyhotovení nutné.

Je-li alespoň jeden ze spolků příjemcem plnění z veřejného rozpočtu, zveřejní se nejméně třicet dnů před zasedáním členské schůze společné oznámení, v němž zúčastněné spolky uvedou, jakých spolků se fúze týká a jaký spolek se stane nástupnickým spolkem. Toto oznámení je třeba zaslat známým věřitelům. Přihlásí-li věřitel zúčastněného spolku pohledávku do šesti měsíců ode dne, kdy se zápis fúze stal vůči němu účinným, má právo na dostatečnou jistotu, zhorší-li se dobytost pohledávky. Prokáže-li věřitel, že se v důsledku fúze dobytost pohledávky zhorší podstatným způsobem, má právo na dostatečnou jistotu ještě před zápisem fúze do veřejného rejstříku.

Návrh smlouvy o fúzi schvalují členské schůze zúčastněných spolků. Členská schůze může návrh smlouvy o fúzi jen schválit, nebo odmítnout. Návrh na vyslovení neplatnosti smlouvy o fúzi lze podat jen společně s návrhem na neplatnost usnesení členské schůze schvalujícího tuto smlouvu. Právo domáhat se neplatnosti má jen zúčastněný spolek nebo osoba oprávněná podat návrh na vyslovení neplatnosti členské schůze.

Návrh na zápis fúze do veřejného rejstříku podávají společně všechny zúčastněné spolky. Jedná-li se o fúzi splynutím, podepíše návrh také členové statutárního orgánu nástupnického spolku. Na základě návrhu provede příslušný orgán zápis fúze tak, že k témuž dni vymaže ve veřejném rejstříku zanikající spolky, poznamená, kdo je jejich právní nástupce. Po zápisu fúze do veřejného rejstříku nelze smlouvu o fúzi změnit nebo zrušit. Zápisem fúze nabývají členové zanikajícího spolku členství v nástupnickém spolku.

Rozdělení spolku

Dle § 288 při rozdělení sloučením uzavírají zúčastněné spolky smlouvu o rozdělení, která obsahuje alespoň údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných spolků s uvedením, který spolek je zanikající, a které jsou nástupnické, určení, jaký majetek a dluhy zanikajícího spolku přejímají nástupnické spolky, určení, kteří zaměstnanci zanikajícího spolku se stávají zaměstnanci jednotlivých nástupnických spolků a stanovení rozhodného dne. Nestanoví-li smlouva o rozdělení jinak, nabývá každý člen zanikajícího spolku ke dni účinnosti rozdělení členství ve všech nástupnických spolkách. Podobně jako se u fúze vytváří projekt fúze se i u rozdělení vytváří projekt rozdělení. Dle § 290 odst. 2 platí, že není-li ze smlouvy o rozdělení nebo z projektu rozdělení zřejmé, jaké dluhy přecházejí z rozdělovaného spolku na nástupnické spolky, platí, že nástupnické spolky jsou z těchto dluhů zavázány společně a nerozdílně. Po zápisu rozdělení do veřejného rejstříku nelze smlouvu o rozdělení ani projekt rozdělení změnit nebo zrušit.

Obdobně jako při fúzi i v případě rozdělení platí, že nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do šesti měsíců ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, může ten ze zúčastněných spolků, který byl připraven návrh podat, od smlouvy o rozdělení odstoupit. Odstoupí-li od smlouvy i jen jedna strana, zanikají tím závazky všech stran založené smlouvou. Nepodají-li při rozdělení sloučením zúčastněné spolky návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy byla smlouva o rozdělení uzavřena, platí, že od smlouvy odstoupily všechny zúčastněné spolky. Následně společně a nerozdílně se spolkem, který způsobil, že návrh na zápis rozdělení nebyl podán včas, nahradí ostatním spolkům škodu z toho vzniklou členové jeho statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby návrh byl podán včas. Z § 298 plyne, že nepodá-li rozdělovaný spolek při rozdělení se založením nových spolků návrh na zápis rozdělení do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí o rozdělení přijato, ruší se marným uplynutím lhůty rozhodnutí o rozdělení.

Dle § 299 odst. 1 je upraveno ručení za dluhy tak, že každý z nástupnických spolků ručí společně s ostatními nástupnickými spolky za dluhy přešlé z rozdělovaného spolku na další nástupnický spolek. Pokud chce spolek ručit jen do výše nabytého jmění, musí výši tohoto jmění nechat ohodnotit znaleckým posudkem. Právo na dostatečnou jistotu je upraveno stejně jako o fúze.

**z materiálu zveřejněném na www.esfcr.cz
Evropského sociálního fondu v ČR
vybral Michal Drtina**